

INVESTIGATING THE EFFECTS OF TEACHER CANDIDATES' EXPECTATIONLESSNESS AND EXPECTATION LEVELS ON EMOTIONAL INTELLIGENCE

Miray ÖZÖZEN DANACI

*Öğr.Gör. Dr., Düzce Üniversitesi, mirayozozen@hotmail.com
ORCID: 0000-0002-6993-9038*

Özge PINARCIK

*Yrd. Doç. Dr., Düzce Üniversitesi, o_pinarcik@hotmail.com
ORCID: 0000-0001-9652-2089*

Received: 12.04.2017

Accepted: 22.07.2017

ABSTRACT

Emotional intelligence can be regarded as more important than IQ because emotional intelligence individuals have to be self-fulfilling and have balanced character. The problem of this research is how the emotional intelligence abilities can affect the expectationlessness and irreversibility levels that can affect the ways in which the prospective teachers, who play an important role in education, meet or cope with the problems they encounter.

The students' study group constitutes a total of 213 teacher candidates studying at Düzce University Faculty of Education Preschool Teaching Department. The 'Emotional Intelligence Scale', developed by Petrides & Furnham (2000, 2001), Snyder (2000), was developed by the researchers in order to evaluate the emotional intelligence, expectations and resilience levels of the students with 'Personal Information Form' and 'Expectation Scale' developed by Yilmaz et al. (1991) and 'Yılmazlık Scale' developed by Gürgan (2006) were used.

The research shows that the teacher candidates' emotional intelligence has a full effect on their expectationlessness and expectationlessness levels. At this point, it would be appropriate to apply treatment procedures to strengthen emotional intelligence of individuals who are especially exposed to psychologically depressing and shaky situations, in order to strengthen their expectationlessness, resilience and non-repudiation skills.

Keywords: Teacher, emotional intelligence, expectation, irresponsibility.

ÖĞRETMEN ADAYLARININ YILMAZLIK VE GELECEĞE YÖNELİK UMUT DÜZEYLERİNİN DUYGUSAL ZEKAYA OLAN ETKİSİNİN İNCELENMESİ

ÖZ

Duygusal zekâsı yüksek bireylerin, yaşamlarında kendilerini gerçekleştiren ve dengeli karakter sahibi olmaları sebebiyle de duygusal zeka, IQ'dan daha önemli olarak kabul edilebilmektedir. Bireylerin umut ve yılmazlık düzeyleri ise, bireyin bir hedefe ulaşmada engellenme ile karşılaştığı durumlarda değişkenlere duyarlılık gösteren bir yapı sergileyerek değişebilmektedir. O halde eğitimde önemli rol üstlenen öğretmen adaylarının karşılaştıkları ya da karşılaşacakları sorunlarla başa çıkma mekanizmalarını etkileyebilecek olan umut ve yılmazlık düzeyleri üzerinde duygusal zeka yeteneklerinin ne şekilde etkili olabileceği bu araştırmanın problemini oluşturmaktadır.

Araştırmanın çalışmanın grubunu Düzce Üniversitesi Eğitim Fakültesi Okul Öncesi Öğretmenliği Bölümü'nde öğrenim gören toplam 213 öğretmen adayı oluşturmaktadır. İlişkisel tarama modeli ile yürütülen çalışmada, veri toplama araçları olarak araştırmacılar tarafından oluşturulan 'Kişisel Bilgi Formu' ile öğrencilerin duygusal zeka, umut ve yılmazlık düzeylerine ilişkin değerlendirmelerin yapılabilmesi amacıyla Petrides & Furnham (2001) tarafından geliştirilen 'Duygusal Zeka Özelliği Ölçeği', Snyder ve arkadaşları (1991) tarafından geliştirilen 'Umut Ölçeği' ve Gürgeç (2006) tarafından geliştirilen 'Yılmazlık Ölçeği' kullanılmıştır.

Araştırma verileri öğretmen adaylarının duygusal zekalarının onların yılmazlık ile geleceğe yönelik umut düzeyleri üzerinde tam bir etkisinin olduğunu göstermektedir. Bu noktada özellikle psikolojik olarak yıpratıcı ve sarsıntılı biçimde olumsuz durumlara maruz kalan bireylerin duygusal zekalarının güçlendirilmesi için umut sağlayıcı, yılmazlık ve pes etmeme becerilerinin güçlendirilmesi amacıyla sağaltım süreçleri uygulanması yerinde olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Öğretmen, duygusal zeka, umut, yılmazlık.

EXTENDED SUMMARY**Introduction**

Emotional intelligence is affected from many dynamics, but when the key competencies of emotional intelligence are addressed, it can be related to individual's personality, mass psychology and social perceptions. At this stage, the unwavering and irresistible motives of the individuals and the expectationful attitudes towards the future can appear as variables.

Resilience is a situation that makes it more powerful in this situation when encountered with difficulties and crises (Grotberg, 1995). When the findings of the research related to impatience are examined, it is seen that impatience is closely related to the social support and coping skills and it is seen that the concept of impatience is a holistic concept which contains the social support resources and effective coping skills (Kaner & Bayraklı, 2009).

One of the basic ideas of existentialist thinkers; Man is not always a victim; On the contrary, the idea that a person can change something by using the resources that he has and actively is a birth place for the studies of agility.

Expectation is defined as emotions that feed the individual's good mood. Being expectationful in terms of emotional intelligence; Means that one is not succumbed to overwhelming concern, subjugation, or depression in the face of difficult obstacles or fallacies. Indeed, those who expectation are more depressed, generally less anxious and emotionally less distressed and reach their goals more quickly as they move toward their goals (Maboçoğlu, 2006).

Emotional intelligence; It emphasizes the personal tendencies in the use of perception, processing, editing, and emotional knowledge, and includes attributes related to one's own internal evaluation (such as behaviors consistent in different settings, optimism, secure assertiveness, empathy, etc.).

The studies on emotional intelligence in the literature mostly focused on the talents and achievements of emotional intelligence, and the psychological aspects of emotional intelligence focused on personality and character are emphasized to a limited extent. With the influence of existentialist views, some researchers have pointed to competence and focus on the strengths of individuals or their families (Coleman & Ganong, 2002), rather than problem-oriented and disability-focused approaches. Thus, since the 1970s, many researchers have sought to answer the question "why do some people fail when they are exposed to risky or difficult situations and some people are healthy and can not afford it" (Patterson, 2002). According to Garnezy, Masten & Tellegen (1984), irreversibility is the ability of children to exhibit their talents despite encountering stressful events. At this point, the basic problem of researching how emotional intelligence, which is believed to be an undeniable relationship with irreversibility, can have an effect on the level of irreversibility and expectation of children.

METHOD

Model of your research

The study was planned with a structural equation model in order to examine the correlation of three interdependent variables.

Working group

The students' universe is the students of Düzce University Faculty of Education. The working group constitutes a total of 213 teacher candidates, 166 girls and 47 boys, who are studying at Düzce University Faculty of Education Preschool Teaching Department.

Data Collection Tools**Personal Information Form**

In the Personal Information Form designed to collect demographic information by researchers, the age, gender, department of education, family attitude, family type, number of siblings and school type information about the candidate teachers are included.

Expectation Scale

In order to measure the level of expectation of the individuals; The expectation scale developed by Snyder et al. (1991) contains 12 items. The pathways that lead to the same number of items (four) in the scale include expressions about the pathways and motive agency dimensions. The Turkish validity and reliability studies of the scale were calculated as .66 between two applications by Akman & Korkut (1993). The results of the research showed that the adapted scale had a valid, reliable and distinctive quality (Akman & Korkut, 1993).

Resilience Scale

Some of the materials developed on the internationally developed psychological robustness scale have been developed by Gürkan (2006) because of the fact that culture is not appropriate. Gurgan used the expression "irresistible" instead of "psychological robustness". In the factor analysis, 50 items were collected in 8 factors. Cronbach's alpha values were found as .78 and .87 for two measures of reliability for the scale. These results show that the Scale of Unbearing is a valid and reliable measurement tool.

Emotional Intelligence Scale–Short Form (DZÖÖ-KF)

Petrides & Furnham (2000, 2001), developed emotional intelligence, "personal character property" based on their conceptualization. The scale is developed to determine the individual's self-perception about the level of emotional competence. The validity and reliability study of the Turkish version was carried out by Deniz, Ozer & Isik (2013). "Good occurred", "self-control", "Passion" and "Sociability" consists of four subscales including. Scale total score high in individuals that have high emotional intelligence, emotional competence feature, the low score of emotional intelligence competencies shows that feature less. For all DZÖÖ-KF internal consistency reliability coefficient of .81, while test-retest reliability coefficient was found to be .86. In practice for the

validity, this value is calculated as .80. These results show that Turkish form of DZÖ-KF is a valid and reliable measurement tool (Deniz, Ozer & Isik, 2013).

Analysis of Data

The data obtained from the scales applied in the study were analyzed using SPSS 16.0 package program, Pearson Moments Multiplication Correlation Coefficient Technique and Bootstrap Effect Mechanism were used. It has been resolved that Emotional Intelligence does not predict the level of irreversibility and expectation at a significant level.

RESULTS

The correlations between emotional intelligence, impatience and futility of expectation in the table 1 and descriptive statistics were found to be positively correlated with expectationlessness and emotional intelligence Seem to have associations. However, it was found that there was a significant positive relationship between expectationlessness and emotional intelligence.

When the bootstrapping coefficient results of the emotional intelligence effect between the irreversibility and expectation of the regression based mediation test results are examined in Table 2, it was seen that the expectation level of the future linearly affected the aggressiveness and emotional intelligence (BSH = 0.43). However, it is understood that emotional intelligence is also linearly influencing dyslexia (BSH = 0.24). When the indirect effects are examined, it is seen that the teacher candidates of emotional intelligence are a tool (variable) between irreversibility and expectation (bootstrap coefficient = .15, SH = .04, 95% GA = .11, .21). Furthermore, by including the model in the sample group of emotional intelligence, which is the medium variable emotional intelligence, it can be expressed that emotional intelligence is the perfect tool for these factors, which makes the relationship between initial and linear sense and expectation meaningless

Teacher candidates' expectations level can increase their emotional intelligence and it is seen that the level of resilience also develops as a result of this increase. In the relational model, variables and variances express the meaning of the model.

DISCUSSION AND CONCLUSION

The conclusion of the study suggests that the teacher candidates' emotional intelligence has a full effect on their expectationlessness and expectationlessness levels. In the study, firstly the inter-variable relations were evaluated. As a result, it is seen that there is a relation between irreversibility and emotional intelligence and also there is a relation between emotional intelligence and expectation level. In another result of the research; There is a relationship between expectationlessness and irreversibility. These results are consistent with other studies that predict correlations between emotional intelligence in the literature and the variables of irreversibility and expectationlessness levels (Falkenström, 2010, Howell et al., 2008, Schutte, Manes & Malouff, 2009).

In the study, it was observed that the levels of resilience of the teacher candidates were positively correlated with the level of emotional intelligence and expectation, and played a role as the medium of both factors with emotional intelligence and expectationlessness and resilience levels.

It has been reported that emotional intelligence and emotional intelligence are found to be more robust in psychologically higher individuals than emotional intelligence in their studies on emotional intelligence and emotional intelligence is found to be an impressive factor strengthening the level of resilience because of psychological stability (Baer, Smith & Allen, 2004; 2006, Bumphus, 2008, Griebel, 2015, Armstrong & Galligan, 2011, Schutte & Malouff, 2011, Snowden et al., 2015).

Self-regulation, which is at the heart of zillionism, is closely related to emotional intelligence and provides the ability to manage emotions (Sandel 2007, Burt 2007). Therefore, the linear relationship between level of irreversibility and emotional intelligence is a predicted condition.

Snowden et al. (2015) and Brown & Ryan (2003) stated that the researches they conducted were effective in regulating their emotions, and that the level of emotional intelligence and the level of resilience were similar in the same direction. Salovey and Mayer (1990) point out that individuals with high levels of conscious awareness and resilience can use their emotions to improve their performance, suggesting that the level of resilience increases and improves emotional intelligence.

The psychologist Goleman (1999, 2000), who is in important studies on the concept of emotional intelligence, talked about the ability of 'Expectation Feeding' in the definitions of emotional intelligence and pointed out that the increase of emotional intelligence is an important factor in overcoming obstacles by coming from above. In the process of self-activation, one of the defining core performances of emotional intelligence, one of the most important stages is that the Never Lose by the Umbrella is the primary competence. In addition, it is also connected to these reasons to define as Desperate Cases in units related to organized crime for individuals who can be defined as low suicide and lack of empathy ability and therefore low emotional intelligence.

In studies investigating the relationship between emotional intelligence and expectation; According to Deniz and Yılmaz (2004), the relationship between emotional intelligence and life satisfaction in university students is positively related to emotional intelligence and expectation, while total emotional intelligence and emotional intelligence sub dimensions (personality, interpersonal, Compliance, stress control, and general temperament) and life satisfaction were statistically significant positive correlations.

Findings related to positive emotions carried out by Cohn, Fredrickson, Brown, Mikels & Conway (2009) are also in line with the findings of this research, "The relationship between robustness and positive emotions is also related to life satisfaction".

In this context, it can be interpreted that when the results obtained from the research are evaluated by the findings of the literature, the relationship between emotional intelligence and the level of expectationlessness and expectationlessness is cyclical, and that each of them has acted on the mechanism of action of each other.

As a result of the research, it can be said that the level of resilience and expectation of the individuals with high emotional intelligence in relation to the emotional intelligence variable is high. It should be taken into account that one of the most effective ways of empowering the emotional intelligence of the individual by way of this end can be achieved by the expectation that the individual can look forward to the future and be able to remain strong psychologically without difficulty.

It should also be noted that the levels of irreversibility and expectation have a structure that changes from individual to individual and can be replaced by external factors. At this point, it will be appropriate to apply psychotherapeutic treatment procedures in order to strengthen emotional intelligence of individuals who are particularly exposed to psychologically depressing and jarring negative situations in order to strengthen their expectationlessness, resilience and non-repudiation skills.

RECOMMENDATIONS

In researches that can be done in the future in the field of literature, it is possible to study the emotional intelligence ability which is important in strengthening the business and vital achievements with different working groups and to direct the emotions in a desired way by similar factors such as stress, sadness, morale and burnout. For teachers or teacher candidates, activities such as seminars, social activities, field studies, etc. may be appropriate in terms of improvement of emotional intelligence by following the irregularity and expectation levels periodically.

GİRİŞ

Son yıllarda yapılan araştırmalar, evrensel eğitim sistemlerinde akademik ölçüt olarak kabul edilen IQ'nun kişinin yaşamdaki başarı ve huzuru yakalayabilmesine olan etkisinin %10'dan fazla olmadığını göstermektedir. Ancak mantıksal yani rasyonel anlamda zeki olarak değerlendirilmesine rağmen yaşamda başarısız olan bireylerin bulunması dikkatlerin EQ kavramına yönelmesini sağlamıştır. EQ'nun bu etkisinden sonra ise araştırmacılar duygusal zeka ile akademik beceriler arasındaki ilişki odaklı çalışmalar yürütmüşler, duygusal zekanın psikopatolojik ve kişisel-sosyal yönünü sınırlı biçimde öngörmüşlerdir. Duygusal zeka bir çok dinamikten etkilenmektedir ancak duygusal zekanın kilit yeterlikleri ele alındığında bireylerin kişilik yapısı, kitle psikolojisi ve sosyal algıları ile ilişkili olabilmektedir. Bu aşamada ise bireylerin sahip olduğu yılmazlık ve pes etmeme güdüleri ile geleceğe yönelik umutlu yaklaşımları değişken olarak ortaya çıkabilmektedir.

Yılmazlık, zorluk ve kriz durumu ile karşılaşıldığında bu koşullardan güçlü bir biçimde kurtulabilmeye yarayan önemli bir kapasitedir (Grotberg, 1995). Bir diğer ifadeyle yılmazlık; stres ya da zorluk içeren bir durumun üstesinden gelmek ya da çevresel risklere karşı direnç göstermek amacıyla kullanılan, ciddi riskler içeren yaşantıların ve bu yaşantılara rağmen elde edilen olumlu psikolojik sonuçların birleşimiyle ilgilenen etkileşimli bir kavramdır (Rutter, 2006).

Yılmazlığa ilişkin araştırmalar incelendiğinde, yılmazlığın sosyal destekler ve başa çıkabilme becerileriyle yakın bağlantılı olduğu ve yılmazlığın sosyal destek kaynağını ve etkili baş edebilme becerilerini içerisinde tutan bütünsel bir nitelik olduğu dikkati çekmektedir (Kaner & Bayraklı, 2009).

Varoluşçu filozofların ana görüşlerinden biri; bireyin her durumda kurban olmadığı; tersine kaynaklarını kullanarak fiile geçen insanın bir şeyler değiştirebileceği düşüncesi, yılmazlığa yönelik araştırmalar için bir çıkış noktası olmuştur. Rutter, (2006) ve Werner (1995) bu düşünceden hareketle yenilmeyen ve incinmeyen, doğal afetlerde dahi dik durabilen çocukları, anlayabilme ile ilgili araştırmalar yürütmüş ve yılmazlığa dikkat çekmişlerdir. Adı geçen ocuklar Süper Adam ve Mükemmel Kadın olarak nitelendirilmişlerdir. Erken dönem yılmazlık alışmacıları çocukların zor durumlarla baş etmelerini sağlayan bireysel özelliklerine odaklanmışlardır. Birtakım araştırmacılar ise anneleri tarafından bireylerin bebeklik döneminin ilk bir yılında gördükleri ilgi ile umut, yılmazlık, duygusal zeka ve kişisel algıları üzerinde durmuşlar, bu bebeklerin duygusal açıdan ileriki yıllarına olan olumlu etkileri vurgulamışlardır (Bayhan, etin, Yükselen, 2009).

ocuk Gelişimi, psikoloji, pediatri, psikiyatri, sosyoloji alanlarından gelen araştırmacılar yılmazlık terimini kullanarak řu üç durumu ifade etmilerdir: yüksek riske rağmen iyi düzeyde gelişimsel sonuçlar elde etmek, stres altında olunmasına rağmen sürdürülebilir bir yeterliliğe sahip olmak ve travmadan kurtulmak (Werner, 1995).

Pozitif psikoloji akımının başlangıcında, olumluya odaklanma bakış açısıyla yapılan bazı araştırmalarda, yoksul çevrelerde yetişen çocuklar yıllarca gözlemlenmiş ve bu çocukların yetişkinlik yıllarında gösterdiği davranışlar incelenmiş, sonuçta; kimi yoksul çocukların bazılarının yetişkinlik yıllarında umutsuzluğa kapıldığı ve kendini

biraktığı, diğer bazı çocuklarınsa; yaşamlarını etkili bir şekilde yönetebilmek konusunda kararlılık içerisinde bulunduğu görülmüştür (Özer & Deniz 2014). Ayrıca çevresel açıdan dezavantajlı bir konumda olan korunmaya muhtaç çocuklar ile zihinsel engelli çocukların da cinsiyet rolü kazanımı gibi duygusal konularda profesyonel desteğe ihtiyaç duydukları ifade edilmiştir (Çetin, Yükselen, Doğan, 2005). Bu noktada pozitif psikoloji çerçevesinde bireylerin umut düzeylerine yönelik yapılan çalışmalar, bireylerin yaşamda başarılı olabilmelerine odaklanmıştır.

Umut, bireyin iyi ruh halini besleyen duygular olarak tanımlanmaktadır. Duygusal zeka açısından ise umutlu olmak; kişinin zorlu engeller veya yenilgiler karşısında, bunaltıcı kaygıya, teslimiyetçi bir tutuma ya da depresyona yenik düşmemesi anlamına gelir. Gerçekten de umut besleyebilen kişiler hedeflerine doğru ilerlerken diğerlerine oranla daha az depresif, genelde daha az kaygılı ve duygusal açıdan daha az sıkıntılı görünürler ve hedeflerine daha çabuk ulaşırlar (Maboçoğlu, 2006).

Duygular, bütün insanlar için ortak olmasına rağmen, bireyler onları kullanmakta farklılaşmaktadır (Petrides & Furnham, 2003). Duygusal zeka; algılama, işleme, düzenleme ve duygusal bilginin kullanımındaki kişisel eğilimleri vurgulamakta ve kişinin kendi içsel değerlendirmesiyle ilgili (farklı ortamlarda tutarlı olan davranışlar, iyimserlik, güvenli girişkenlik, empati gibi belirli davranış ya da özelliklerde kendini gösteren) nitelikleri kapsamaktadır. Diğer bir ifadeyle duygusal zeka; bireylerin uyum sağlayıcı stratejilerini seçmelerine, negatif duyguların azaltılmasına ve olumsuz duyguların olumlu duygularla yer değiştirmesine yardımcı olmaktadır (Özer & Deniz, 2014).

Duygusal zeka konusunda literatürde yapılan çalışmalar çoğunlukla duygusal zekanın yetenekleri ve başarılı olabilen olguları üzerine odaklanmış, duygusal zekanın kişilik ve karakter odaklı psikolojik yönlerine ise sınırlı sayıda vurgu yapılmıştır. Varoluşçu düşüncelerin de etkisiyle bazı araştırmacılar ise problem odaklı ve yetersizlik odaklı yaklaşımlar yerine, yeterliliğe ve bireylerin ya da ailelerin sahip oldukları güçlere odaklanmaya dikkat çekmişlerdir (Coleman & Ganong, 2002). Böylece, 1970'lerden itibaren pek çok araştırmacı "Risk içeren ya da zor durumlarla karşılaşıldığında bazı insanlar sağlıklı kalıp bu durumun üstesinden gelebilirken neden bazıları bunu başaramamaktadır?" sorusuna cevap aramaya çalışmışlardır (Patterson, 2002). Garmezy, Masten & Tellegen'e (1984) göre yılmazlık, stres içeren olaylarla karşılaşmalarına rağmen çocukların yeteneklerini sergileyebilmeleridir. Bu noktada yılmazlık ile aralarında yadsınamaz bir ilişki olduğuna inanılan bir yetenek olan duygusal zekanın çocukların yılmazlık ve umut düzeyine ne derecede bir etkide bulunabileceği araştırmanın temel problemini oluşturmuştur.

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Yapısal eşitlik modelindeki iki ve daha fazla bağımlı/bağımsız değişkenler arası ilişkiler modellenerek tek analiz ile birbiriyle bağlantılı bir çok araştırmanın sorularını cevaplayan sistematik, geniş, kapsamlı bir analiz türüdür

(Gefen, Straub & Boudreau, 2000). İncelenen değişkenlerden kaynaklanmış hataların göz önünde bulundurulması, çok değişkenli modelleri geliştirmek, tahmin etmek ve test etmek amacıyla uygun teknik sağlamaktadır ve model içerisinde bulunan değişkenlerin doğrudan/dolaylı etki mekanizmalarını gözlemesi sebebiyle sık tercih sebebidir (Raykov & Marcoulides, 2006). Araştırma, birbirine bağımlı üç değişkenin korelasyonunun incelenmesi bakımından yapısal eşitlik modeli ile planlanmıştır.

Çalışma Grubu

Çalışmanın evrenini Düzce Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğrencileri oluşturmaktadır. Çalışma grubunu ise Düzce Üniversitesi Eğitim Fakültesi Okul Öncesi Öğretmenliği Bölümü'nde öğrenim gören 166 kız ve 47 erkek olmak üzere toplam 213 öğretmen adayı oluşturmaktadır.

Veri Toplama Araçları

Veri toplama araçları dört bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde öğretmen adaylarına yönelik demografik bilgileri içeren sorular yer almaktadır. İkinci bölümde Umut Ölçeği kullanılmıştır. Üçüncü bölümde Yılmazlık Ölçeği kullanılmış ve dördüncü yani son bölümde ise öğretmen adaylarının duygusal zeka düzeylerini ölçmek üzere Duygusal Zeka Ölçeği (Kısa Form) kullanılmıştır.

Kişisel Bilgi Formu

Araştırmacılar tarafından demografik bilgileri derlemek amacıyla oluşturulan Kişisel Bilgi Formunda öğretmen adaylarına ait yaş, cinsiyet, eğitim görülen bölüm, aile tutumu, aile türü, kardeş sayısı, mezun olunan okul türü bilgileri yer almaktadır.

Umut Ölçeği

Bireylerin umut düzeylerini ölçmek amacıyla; Snyder ve arkadaşları (1991) tarafından geliştirilen umut ölçeği 12 madde içermektedir. Ölçekte, eşit sayıdaki maddelerde (dörder tane) amaca götüren yollar planlama (pathways) ve amaca ilişkin motivasyon (agency) boyutlarına ilişkin ifadeler yer almaktadır. Boyutlardaki dörder maddenin bir tanesi geçmiş, ikisi içinde bulunulan zamanı, bir tanesi de geleceğe yönelik ifadeleri içermektedir. Ayrıca dört madde de umutla ilgisi olmayan doldurucu (filler) ifadelerden oluşmaktadır. Umudun amaca götüren yollar planlama ve amaca ilişkin motivasyon boyutlarını yansıtan maddelerde olumlu, doldurucu maddelerde ise olumsuz ifadeler yer almaktadır. Ölçeğin Türkçe geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları Akman & Korkut (1993) tarafından yapılmıştır. Güvenirlik çalışması için Hacettepe Üniversitesi'ndeki 103 öğrenciye uygulanmış ve iç tutarlılığı .65 olarak hesaplanmıştır. Daha sonra 74 öğrenciye 4 hafta ara ile uygulanmış ve iki uygulama arasındaki korelasyon .66 olarak hesaplanmıştır. Araştırma sonucu uyarlanan ölçeğin geçerli, güvenilir ve ayırt edici bir nitelik taşıdığı görülmüştür (Akman & Korkut, 1993).

Yılmazlık Ölçeği

Uluslararası geliştirilen psikolojik sağlamlık ölçeklerindeki bazı maddelerin kültürümüze uygun olmaması nedeniyle Gürgeç (2006) tarafından geliştirilmiştir. Gürgeç, “psikolojik sağlamlık” yerine “yılmazlık” ifadesini kullanmıştır. Ölçek beşli likert formatında olup 50 maddeden oluşmaktadır. Yapılan faktör analizinde 50 maddenin 8 faktörde toplandığı görülmüştür. Bunlar “güçlü olma”, “girişimci olma”, “iyimser olma/yaşama bağlı olma”, “iletişim/ilişki kurma”, “öngörü”, “amaca ulaşma”, “lider olma”, “araştırmacı olma”dır. Ölçeğin güvenilirliği için yapılan iki uygulamada Cronbach alfa değerleri .78 ve .87 olarak bulunmuştur. Bu sonuçlar Yılmazlık Ölçeği’nin geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğunu göstermektedir.

Duygusal Zeka Özelliği Ölçeği–Kısa Formu (DZÖÖ-KF)

Duygusal Zeka Özellik Ölçeği-Kısa Formu (DZÖÖ-KF), Petrides & Furnham’ın (2001) duygusal zekayı, “kişisel karakter özelliği” olarak nitelendirmeleri temelinde geliştirdikleri, kişinin duygusal yeterliklerine ilişkin kendi öz-algı düzeyini tespit etmek amacıyla geliştirilmiştir. Türkçe versiyonunu geçerlik ve güvenilirlik çalışması Deniz, Özer & Işık (2013) tarafından yapılmıştır. Yapı geçerliliğini test etmek için yapılan açıklayıcı faktör analizinde, 20 maddelik dört faktörlü yapı bulunmuştur. Bu yapının çalışma grubu verisine olumlu uyum sağlayıp sağlamadığını belirlemek için yapılan doğrulayıcı faktör analizinden elde edilen sonuçlar ise ölçeğin hitap ettiği örneklem grubuna uyumunun iyi düzeyde olduğu belirlenmiştir. Ölçek, total duygusal zekayı ölçmek üzere tasarlanan 7’li likertten oluşmaktadır. *İyi oluş, Öz kontrol, Duygusal ve Sosyal olmak üzere dört alt boyuttan oluşmaktadır. Ölçeğin toplamında yüksek puan alan bireylerin, duygusal zeka özelliği yeterliklerinin yüksek olduğunu, düşük puan alanların duygusal zeka özelliği yeterliklerinin az olduğunu göstermektedir. DZÖÖ-KF’nun iç tutarlılık güvenilirlik katsayısı ölçeğin tamamı için .81, test tekrar test güvenilirlik katsayısı ise .86 olarak bulunmuştur. Geçerliliği için yapılan uygulamada ise bu değer .80 olarak hesaplanmıştır. Bu sonuçlar DZÖÖ-KF’nun Türkçe formunun geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğunu göstermektedir (Deniz, Özer & Işık, 2013).*

Verilerin Analizi

Araştırmada uygulanan ölçeklerden elde edilen veriler SPSS 16.0 paket programı kullanılarak analiz edilmiştir. Üniversite öğrencilerinin yılmazlık ve umut puanları ile duygusal zeka alt boyutları puanları arasındaki ilişkinin analizinde Pearson Momentler Çarpım Korelasyon Katsayısı Tekniği ve Bootstrap Etki Mekanizması kullanılmıştır. Duygusal Zeka özelliğinin yılmazlık ve umut düzeylerini anlamlı düzeyde yordayıp yordamadığı çözümlenmiştir.

BULGULAR

Tablo 1. Duygusal Zeka, Yılmazlık ve Geleceğe Umut Arasındaki İlişkiler ve Betimsel İstatistikler

	Korelasyon			X	Çarpıklık	Basıklık
	Yılmazlık	Umut	Duygusal Zeka			
Yılmazlık	-	.30**	.25**	53.24	-1.96	1.23
Umut	.30**	-	.50**	42.56	-1.03	1.11
Duygusal Zeka	.25**	.50**	-	83.19	-1.48	1.41

p < .001

Tablo 1’de yer alan Duygusal Zeka, Yılmazlık ve Geleceğe Umut Arasındaki korelasyonlar ve betimsel istatistikler, incelendiğinde, üç değişkenin de normallik koşullarını sağladığı görülmektedir. İlişkiler ele alındığında, yılmazlığın umut ($r = 0.30$; $p < .001$) ve duygusal zeka ($r = 0.25$; $p < .001$) ile pozitif yönde anlamlı ilişkilere sahip olduğu görülmektedir. Bununla birlikte umut ile yılmazlık ($r = 0.30$; $p < .001$) ve duygusal zeka ($r = 0.50$; $p < .001$) arasında da pozitif yönde anlamlı ilişkiler olduğu görülmüştür.

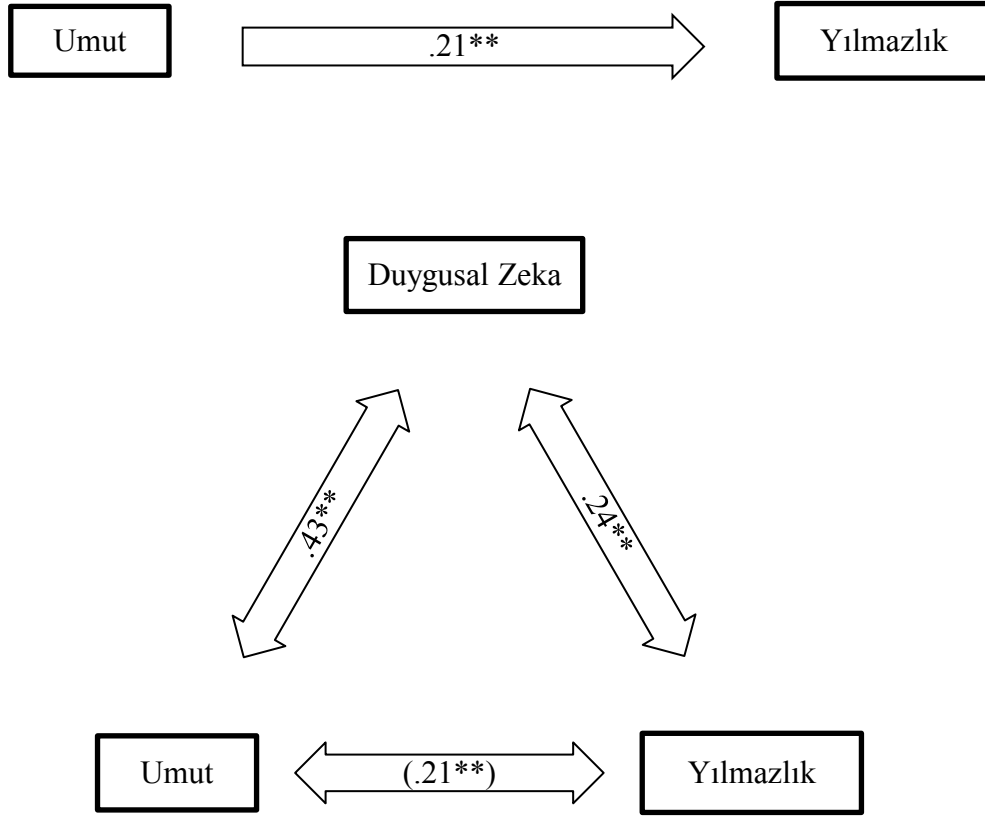
Tablo 2. Toplam, Doğrudan ve Dolaylı Etki Değerleri (Bootstrap Güven Aralığı Değerleri)

	Yol Katsayı		Bootstrap Etki Mekanizması		
	Yılmazlık	Duygusal zeka	Standart Hata	%95 Güven Aralığı	
				Alt Sınır	Üst Sınır
Yön					
Umut	.21** (04)	.43** (.07)			
Duygusal zeka	.24** (04)				
U-DZ-Y			.15 (.04)	.11	.21

Not: ** p < .01, U = Umut, DZ = Duygusal zeka, Y = Yılmazlık

Tablo 2’de regresyon temelli aracılık testi sonuçlarına ait yılmazlık ile umut arasında duygusal zekanın etkisine yönelik bootstrapping katsayı sonuçları yer almaktadır. Veriler incelendiğinde, geleceğe umut düzeyinin yılmazlığı (BSH = 0.21) ve duygusal zekayı (BSH = 0.43) doğrusal olarak etkilediği görülmüştür. Bununla birlikte, duygusal zekanın da yılmazlığı etkilediği doğrusal olarak etkilediği anlaşılmaktadır (BSH = 0.24). Dolaylı etkiler incelendiğinde de, duygusal zekanın öğretmen adaylarının yılmazlık ile umut arasında aracı (değişken) olduğu görülmektedir (bootstrap katsayısı = .15, SH = .04; %95 GA = .11, .21). Ayrıca aracı değişken olan duygusal zekanın örneklem grubunda modele dahil edilmesiyle, başlangıçta doğrusal bağıntılı ve anlamlı olan yılmazlık ile umut arasındaki ilişkinin anlamsızlaşması sonucu duygusal zekanın bu etkenler üzerinde tam aracı olduğu ifade

edilebilir. ($c' = 0.04$, $p > .05$). Aracılık modeli Şekil 1'de sunulmuştur. Değerler arası katsayı ise tam ilişkiyi ifade etmektedir.

Şekil 1. Yılmazlık ve Umut Düzeyleri ile Duygusal Zeka İlişkisi Üçlü Yordama Aracı Etki Modeli

Öğretmen adaylarının yılmazlık ve umut düzeyleri ile duygusal zekanın ilişkisel rolünün şematik verilerinde görüldüğü üzere umut düzeyleri öğretmen adaylarının duygusal zekalarını artırabilmekte ve bu artış neticesinde de yılmazlık düzeylerinin de geliştiği görülmektedir. İlişkisel modelde değişken ve varyanslar modelin anlamlılığını ifade etmektedir.

TARTIŞMA ve SONUÇ

Duygusal zeka bireyin duygularını doğru bir biçimde değerlendirebilmesi, ifade etmesi ve yönetebilmesi anlamına gelmektedir. Yılmazlık, herhangi bir zorluk durumuyla karşılaşıldığında bu durumdan güçlü bir şekilde çıkmayı sağlayan bir kapasitedir. Umut ise, bu zor ve yıpratıcı koşullarda dahi geleceğe yönelik olumlu bir bakış açısına sahip olabilme yeteneğidir ve davranışları yönlendirir. Bu anlamda yılmazlık ve geleceğe umutla bakma, duyguları düzenleme ve olumlu duygularla ilişkili olabilmektedir.

Araştırma sonucu, öğretmen adaylarının duygusal zekalarının onların yılmazlık ile geleceğe yönelik umut düzeyleri üzerinde tam bir etkisinin olduğunu göstermektedir. Çalışmada ilk olarak değişkenler arası ilişkiler değerlendirilmiştir. Sonuç olarak yılmazlık ile duygusal zeka arasında ilişki bulunduğu ve yine duygusal zeka ile umut düzeyi arasında ilişki bulunduğu görülmüştür. Araştırmanın diğer bir sonucunda; umut düzeyleri ile yılmazlık arasında ilişki bulunmuştur. Bu sonuçlar, literatürde yer alan duygusal zeka ile yılmazlık ve umut düzeyleri değişkenleri arası korelasyonların yordandığı diğer araştırmalar ile tutarlılık göstermektedir (Falkenström, 2010; Howell vd., 2008; Schutte, Manes & Malouff, 2009).

Araştırmada öğretmen adaylarının yılmazlık düzeyleri ile duygusal zeka ve umut düzeylerinin pozitif yönlü anlamlı ilişkilere sahip olduğu, duygusal zeka ile umut ve yılmazlık düzeyleri olan her iki etken ile tam aracı olarak rol oynadığı görülmüştür.

Duygusal zeka ile psikolojik sağlık üzerine yapılan çalışmalarda duygusal zekası yüksek bireylerin psikolojik olarak diğer bireylere oranla daha sağlam yapıda buldukları bildirilmiş ve duygusal zekanın, psikolojik sağlamlığı dolayısıyla yılmazlık düzeyini güçlendiren etkileyici bir faktör olduğu bulunmuştur (Baer, Smith & Allen, 2004; Baer vd., 2006; Bumphus, 2008; Griebel, 2015; Armstrong & Galligan, 2011; Schutte & Malouff, 2011; Snowden vd., 2015).

Yılmazlık yetisinin kilit noktasında olan kendini düzenleme, duygusal zeka ile yakından ilgilidir ve duyguları yönetme becerisi sağlamaktadır (Sandel 2007, Burt 2007). Dolayısıyla yılmazlık düzeyi ile duygusal zeka arasındaki doğrusal ilişki öngörülen bir durumdur.

Snowden vd. (2015) ve Brown & Ryan (2003), yaptıkları araştırmalarda yılmazlık becerisinin duyguları düzenlemede etkili olduğunu ve yılmazlık düzeyi ile bireyin duygusal zeka düzeyinin benzer doğrultuda paralellik gösterdiğini belirtmişlerdir. Salovey & Mayer (1990), ise bilinçli farkındalık ve yılmazlık düzeyi yüksek bireylerin, kendi performanslarını geliştirmek için duygularını kullanabildiklerine dikkat çekerek yılmazlık düzeyinin duygusal zekayı yükselttiğini ve geliştirdiğini öne sürmüşlerdir.

Duygusal zeka kavramına ilişkin önemli çalışmalarda bulunan psikolog Goleman (1999, 2000) ise duygusal zeka ile ilgili olarak yaptığı tanımlamalarda 'Umut Besleme' yeteneğinden bahsetmiş ve duygusal zekanın artmasının, sıkıntılarının üstesinden gelerek engelleri aşma becerilerinde önemli bir etken olduğuna dikkat çekmiştir. Duygusal zekanın belirleyici temel performanslarından biri olan kendini harekete geçirme sürecinde ise, en önemli aşamalardan birinin *Umudu Asla Yitirmemek* temalı yeterlik olduğunu belirtmiştir. Ayrıca suça yatkın ve empati yeteneğinden yoksun dolayısıyla duygusal zekası düşük olarak tanımlanabilecek bireyler için organize suçlarla ilgili birimlerde Umutsuz Vaka olarak tanımlanmasının yapılması da bu nedenlere bağlanmaktadır.

Duygusal zeka ve umut arasındaki ilişkilerin incelendiği çalışmalarda; Aydın (2010) duygusal zeka ve umut arasında olumlu bir ilişki bulunduğunu, Deniz ve Yılmaz (2004)'ün üniversite öğrencilerinde duygusal zeka ile yaşam doyumu arasındaki ilişkinin incelendiği araştırma sonucunda ise toplam duygusal zeka ve duygusal zeka

alt boyutları (kişiyeye özgü, kişiler arası, uyumluluk, stres denetimi ve genel mizaç) ile yaşam doyumu arasında istatistiksel açıdan anlamlı pozitif yönde bir ilişki bulunduğu ortaya çıkmıştır.

Cohn, Fredrickson, Brown, Mikels & Conway (2009) tarafından gerçekleştirilen pozitif duygularla ilgili çalışmada ortaya çıkan "Sağlamlık ve pozitif duygular da yaşam doyumu ile ilişkilidir." bulgusu da bu araştırmada elde edilen bulgular ile paralellik içerisindedir.

Bu bağlamda araştırmadan elde edilen sonuçlar alanyazın bulguları ile değerlendirildiğinde, duygusal zeka ile yılmazlık ve umut düzeyleri arasındaki ilişkinin döngüsel biçimde olduğu ve her birinin birbirinin etki mekanizmasını harekete geçirdiğı şeklinde yorumlanabilir.

Araştırma sonucunda, duygusal zeka değişkeniyle ilgili olarak elde edilen duygusal zekası yüksek bireylerin yılmazlık ve umut düzeylerinin de yüksek olduğu söylenebilir. Bu sonuçtan yola çıkılarak bireylerin duygusal zekalarının güçlendirilmesinin en etkili yollarından birinin, bireyin geleceğe umutla bakabilmesi ve karşılaştığı zorluklarda yılmadan psikolojik anlamda güçlü kalabilmesi ile sağlanabileceğı dikkate alınmalıdır.

Bunun yanında yılmazlık ve umut düzeylerinin bireyden bireye değişen ve dış faktörlerle değiştirilebilen bir yapıya sahip olduğu da göz önünde bulundurulmalıdır. Bu noktada özellikle psikolojik olarak yıpratıcı ve sarsıntılı biçimde olumsuz durumlara maruz kalan bireylerin duygusal zekalarının güçlendirilmesi için umut sağlayıcı, yılmazlık ve pes etmeme becerilerinin güçlendirilmesi amacıyla psikoteknik sağaltım süreçleri uygulanması yerinde olacaktır.

Koole (2009), bilinçli farkındalığın, duyguları düzenlemede etkili olduğunu ifade etmektedir. Bilinçli farkındalığa yönelik yapılan müdahalelerin, duyguları fark etmede ve düzenlemede yararlı olduğu bulunmuştur ki bu durum da duygusal zekaya katkı sağlamaktadır. Bu sebeple yukarıda önerilen sağaltım süreçlerinin planlanmasında bireylerin öncelikle yılmazlık ve umut düzeylerinin belirlenebilmesi yol gösterici olacaktır.

ÖNERİLER

Alanyazında ileride yapılabilecek araştırmalarda ise farklı çalışma grupları ile iş ve yaşamsal başarıların güçlendirilmesinde önem arz eden ve duygularını istendik biçimde yönlendirmeye yarayan duygusal zeka yeteneğinin stres, üzüntü, moral, tükenmişlik gibi benzer faktörlerle yordanması çalışılabilir. Öğretmen ya da öğretmen adaylarına yönelik ise belirli aralıklarla yılmazlık ve umut düzeylerinin takip edilerek seminer, sosyal aktivite, alan çalışmaları gibi faaliyetler ile geliştirilmesi duygusal zekanın iyileştirilmesi açısından uygun olabilir.

KAYNAKÇA

- Akman, Y. & Korkut, F. (1993). Umut Ölçeği üzerine bir çalışma. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9, 193-202.
- Armstrong, A. & Galligan, R. (2011). Eq And Psychological Resilience To Negative Life Events. *Personality and Individual Differences*, 51, 331-336
- Baer, R. A., Smith, G. T. & Allen, K. B. (2004). Assessment of mindfulness by selfreport: The Kentucky inventory of mindfulness skills. *Assessment*, 11, 191-206.
- Baer, R. A., Smith, G. T., Hopkins, J., Krietemeyer, J. & Toney, L. (2006). Using self report assessment methods to explore facets of mindfulness. *Assessment*, 13, 27-45.
- Bayhan, P., Çetin, Z., Yükselen, A. (2009). Self-perception levels of mothers dealing with infant care problems for babies 0-12 months old. *Pediatrics International*, 51 (5), 726-731.
- Brown, K. W. & Ryan, R. M. (2003). The benefits of being present: Mindfulness and its role in psychological well-being. *Journal of Personality and Social Psychology*, 84, 822-848.
- Bumphus, A.T. (2008). The emotional intelligence and resilience of school leaders: An investigation into leadership behaviours. Yayınlanmamış Doktora Tezi, The University of Southern Missisipi.
- Burt, J. (2007). An examination of the relationship between trait-based emotional intelligence and psychological resilience in youth with asperger's disorder. Yayınlanmamış Doktora Tezi, University of Calgar Y.
- Cohn, M. A., Fredrickson B, L., Brown S.L., Mikels J.A. & Conway, A. M. (2009). Happiness unpacked: Positive emotions increase life satisfaction by building resilience. *American Psychological Association*, 9 (3), 361-368.
- Coleman, M. & Ganong, L. (2002). Resilience and families *Family Relations*, 51 (2), 101-102.
- Çetin, Z., Yükselen, A., Doğan, Ö. (2005). Zihinsel engelli, normal gelişim gösteren ve korunmaya muhtaç çocukların cinsiyet rollerini algılamalarının karşılaştırmalı olarak incelenmesi. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 16 (1), 61-77.
- Deniz, M.E., Özer, E. & Işık, E. (2013). Duygusal Zeka Özelliği Ölçeği-Kısa Formu: Geçerlik güvenilirlik çalışması. *Eğitim ve Bilim*, 38 (169), 407-419.
- Falkenström, F. (2010). Studying mindfulness in experienced mediators: A quasiexperimental approach. *Personality and Individual Differences*, 48, 305-310.
- Garnezy, N., Masten, A. S. & Tellegen, A. (1984). The study of stress and competence in children: A building block for developmental psychopathology. *Child Development*, 55, 97-111.
- Goleman, D. (1999). *Duygusal zeka*. Çev: Banu Seçkin Yüksel, 11. Basım, Varlık Yayınları, İstanbul.
- Goleman, D. (2000). *İş başında duygusal zeka*. Varlık Yayınları, 1. Basım, İstanbul, 2000.
- Griebel, C. (2015). Emotional intelligence as a mediator in the relationship between mindfulness and subjective well-being (Yayımlanmamış doktora tezi). Eastern Illinois University, Illinois.
- Grotberg, E. H. (2007). A Guide to Promoting Resilience in Children: Strengthening the Human Spirit. Retrieved on March 2007, at URL: <http://resilnet.uiuc.edu/library/grotb95b.html>.

- Gürkan, U. (2006). Yılmazlık ölçeği (YÖ): Ölçek geliştirme, güvenirlik ve geçerlik çalışması. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 39 (2), 45-74.
- Howell, A. J., Digdon, N. L., Buro, K. & Sheptycki, A. R. (2008). Relations among mindfulness, well-being, and sleep. *Personality and Individual Differences*, 45, 773-777.
- Kaner, S. (2009). Yenilenmiş Ana-Baba Sosyal Destek Ölçeği'nin psikometrik özellikleri. *Türk Eğitim Derneği Eğitim Bilim Dergisi*, 35(157), 15-29.
- Koole, S. L. (2009). The psychology of emotion regulation: An integrative review. *Cognition & Emotion*, 23 (1), 4-41.
- Maboçoğlu, F. (2006). Duygusal zeka ve duygusal zekanın gelişimine katkıda bulunan etkenler. Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- Özer, E. & Deniz, M.E. (2014). An investigation of university students' resilience level on the view of trait emotional EQ. *İlköğretim Online*, 13 (4), 1240-1248.
- Patterson, J. M. (2002). Understanding family resilience. *Journal of Clinical Psychology*, 58 (3), 233-246.
- Petrides, K. V., Furnham, A. (2000). On the dimensional structure of emotional intelligence. *Personality and Individual Differences*, 29, 313-320.
- Petrides, K. V. & Furnham, A. (2001). Trait emotional intelligence: Psychometric investigation with reference to established trait taxonomies. *European Journal of Personality*, 15, 425-448.
- Rutter, M. (2006). *Implications of resilience concepts for scientific understanding*. Annals of the New York Academy of Sciences, 1094, USA: Blackwell Publishing.
- Salovey, P. & Mayer, J. D. (1990). Emotional intelligence. *Imagination, Cognition and Personality*, 9 (3), 185-211.
- Sandel, Keranen J. (2007), The Effects of Trauma Exposure, Emotional Intelligence and Positive Emotion on Resilience, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Fielding Graduate University.
- Schutte, N. S. & Malouff, J. M. (2011). Emotional intelligence mediates the relationship between mindfulness and subjective well-being. *Personality and Individual Differences*, 50 (7), 1116-1119.
- Schutte, N. S., Manes, R. R. & Malouff, J. M. (2009). Antecedent-focused emotion regulation, response modulation and well-being. *Current Psychology*, 28 (1), 21-31.
- Snowden, A., Stenhouse, R., Young, J., Carver, H., Carver, F. & Brown, N. (2015). The relationship between emotional intelligence, previous caring experience and mindfulness in student nurses and midwives: A cross sectional analysis. *Nurse Education Today*, 35, 152-158.
- Snyder C. R., Harris, C., Anderson, J. R., Holleran, S. A., Irving, L. M., Sigmon, S. T., Yoshinobu, L., Gibb, J., Langelle, C. & Harney, P. (1991). The Will and the Ways: development and validation of an Individual Differences Measure of Expectation. *Journal of Personality and Social Psychology*, 60, 4, 570-585.
- Werner, E. E. (1995). Resilience in development. *American Psychological Society*, 4 (3), 81-85.